

Příloha č. 1 Etický kodex Asociace dramaterapeutů České republiky (ADCR)

Preambule

Etický kodex byl vytvořen na přelomu let 2008 a 2009 přípravným výborem ADCR jako soubor směrnic a ukazatelů, které mají lépe definovat způsob, jakým by se měl dramaterapeut pohybovat ve svém oboru tak, aby jeho dramaterapeutická činnost byla co největším přínosem pro všechny účastníky v terapeutickém, vzdělávacím a výzkumném procesu a v širší perspektivě pro celou společnost. Etický kodex ADCR je provázán s dalšími dokumenty ADCR, zejména Stanovami a Standardy.

Tak jako standardy ADCR se zabývají především definicí základních okruhů, východisek a cílů dramaterapeuta, aby určily jeho specifické postavení mezi ostatními druhy a styly terapie, etický kodex se zaměřuje na vnitřní principy jednání dramaterapeuta jako osoby: poukazuje na jeho odpovědnosti a připomíná hranice, jejichž překročení by jej mohlo přivést do konfliktu s dramaterapeutickou obcí ADCR, ale také sama se sebou.

Etický kodex ADCR je podřazen platným zákonům České republiky. Etický kodex ADCR je strukturován v těchto článcích:

1. Profesionální odpovědnost dramaterapeuta
2. Způsobilost k výkonu dramaterapie
3. Pravidla důvěrnosti a ochrany dat
4. Informovaný souhlas
5. Profesionalita ve vztazích
6. Principy výuky a lektorství
7. Princip fyzického kontaktu, hraní rolí a dalších dramaterapeutických aktivit
8. Etika výzkumu
9. Finanční vyrovnání
10. Soukromá praxe dramaterapie

Článek 1: Profesionální odpovědnost

Dramaterapeut přijímá odpovědnost za své působení v klinické práci, výuce, supervizi, a výzkumu, a je ve shodě s etickými standardy a platnými zákony.

- (a) Dramaterapeut nečiní vědomě veřejná prohlášení, která jsou klamná.
- (b) Dramaterapeut je povinen podat zprávu o takovém jednání jiného dramaterapeuta, které vedlo nebo vede k poškození klienta nebo organizace a nestačí neformální řešení.
- (c) Rozhodne-li příslušný orgán ADCR o dalším etickém šetření, dramaterapeut se zavazuje v tomto šetření spolupracovat.
- (d) Dramaterapeut respektuje právo klientů svobodně rozhodovat a pomáhá jim pochopit důsledky takových rozhodnutí.
- (e) Dramaterapeut informuje klienty o kompetencích a odpovědnosti obou stran v rámci terapeutického vztahu. Profesionální odpovědnost dramaterapeuta je po celou dobu trvání terapeutického vztahu udržet jasné hranice rolí.
- (f) Je-li klient nezletilý nebo nezpůsobilý právním úkonům, poskytuje terapeut veškeré informace, potřebné v rámci terapeutické dohody, rodiči nebo zákonnému zástupci, popř. rodič nebo zákonný zástupce terapeutovi, pokud to není zákonem ustanoveno jinak. Dramaterapeut zároveň učiní všechna opatření potřebná pro zachování důvěrnosti svého terapeutického vztahu s nezletilým klientem a vyvaruje se poskytnutí takové informace, která by ze strany rodiče nebo zákonného zástupce mohla negativně ovlivnit průběh léčby. Všechna tato opatření jsou činěna s vědomím klienta.
- (g) Dramaterapeut respektuje zakázku a kontrakt uzavřený s klientem. Neproděluje terapii nad rámec potřeb a možností klienta. Terapii ukončí tehdy, když klient dosáhl daných cílů a plánů a další dramaterapeutické služby už nejsou pro klienta náležitě prospěšné.

Článek 2: Způsobilost k výkonu dramaterapie

Odbornou praxi dramaterapie vykonává pouze dramaterapeut s odpovídajícím vzděláním, výcvikem a zkušenostmi, které odpovídají profesionálním standardům práce v oblasti dramaterapie.

- (a) Dramaterapeut vykonává svoji dramaterapeutickou praxi v souladu s odbornými standardy dramaterapie.

- (b) Dramaterapeut svojí činnost provozuje v rámci řádně osvojeného vzdělání, kurzů a výcviku a neprovozuje nesprávné či zavádějící postupy.
- (c) Dramaterapeut svou činnost a profesní způsobilost vykazuje pouze na základě dokumentů, které jsou řádně akreditovány příslušnými institucemi.
- (d) Dramaterapeut činí taková opatření, která jej chrání před osobním selháním v praxi, a to zejména formou individuální psychoterapie a supervize.
- (e) Dramaterapeut, který se ocitne v situaci dočasné nebo omezené způsobilosti, či nezpůsobilosti k vykonávání dramaterapeutické praxe, učiní vhodné kroky (např. odborné konzultace) k tomu, aby nejlépe zhodnotil, není-li vhodné svou praxi omezit, popřípadě pozastavit.
- (f) Dramaterapeut si aktivně zachovává vysoký standard odborné kompetence a způsobilosti, sleduje klinický výzkum a pokračuje v rozvoji svých profesních dovedností.

Článek 3: Pravidla důvěrnosti a ochrany dat

Odpovědností dramaterapeuta je zabezpečit důvěrnost terapeutického vztahu. Zároveň postupuje v souladu se Zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Ve výjimečných případech je zpřístupnění informací na místě, zejména pokud by jejich znepřístupnění mohlo vážně ohrozit zdraví a bezpečnost klienta nebo další osoby. To platí i v případech, na které se ze zákona vztahuje ohlašovací povinnost.

- (a) Dramaterapeut respektuje a zachovává důvěrnost při výkonu praxe, supervizi, výuce a výzkumu.
- (b) Důvěrné informace uvolňuje pouze s informovaným souhlasem klienta nebo jeho zákonného zástupce.
- (c) Pouze s informovaným souhlasem klienta nebo jeho zákonného zástupce používá data v publikační činnosti či psané a slovní prezentaci.
- (d) Dramaterapeut dodržuje přísná opatření k ochraně důvěrných informací o klientovi, odpovídá za jejich umístění na zajištěném místě a umožní jejich zpřístupnění pouze dle příslušného zákona.

Článek 4: Informovanost

Dramaterapeut je odpovědný za řádné informování klientů, studentů, účastníků výzkumu po celou dobu terapie, supervize a výzkumného procesu. Tato informovanost se týká zejména: cílů, technik, metod, terapeutických postupů, stanovení hranic a případných rizik.

(a) Dramaterapeut dbá na průhlednost a čistotu terapeutického vztahu. (b) Dramaterapeut zajistí informovaný souhlas klienta či jeho zástupce, je-li zřejmé, že kognitivní či smyslový deficit neumožní klientovi samému jeho vyjádření.

(c) Dramaterapeut používá takový způsob vyjadřování, který vede k porozumění u daného klienta či jeho zástupce.

(d) Dramaterapeut informuje při zahájení terapie o účelu, cíli, technikách, hranicích a době trvání terapie tak, aby byl klient dostatečně informován a mohl se tím terapie zúčastnit.

(e) Dramaterapeut získává souhlas klienta či jeho zástupce před nahráváním zvukového nebo natáčením obrazového materiálu.

(f) Dramaterapeut se ujistí, že klient jasně porozuměl všem podmínkám terapie, zejména souvisejícím poplatkům, záznamu, terapeutickému plánu a pravidlům důvěrnosti.

Článek 5: Profesionální vztahy

Dramaterapeut respektuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, věk, pohlaví, rodinný stav, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské a politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.

(a) Dramaterapeut se v souvislosti s výkonem dramaterapeutických aktivit zdržuje projevů sexuálního obtěžování, fyzické nadřazenosti a verbálního a neverbálního chování, které by svou podstatou sexuální bylo.

(b) Dramaterapeut nevstupuje do sexuálního vztahu se svými klienty, studenty, praktikanty, supervidovanými a účastníky výzkumu.

(c) Dramaterapeut se vyvaruje paralelních vztahů s klientem. Použije všechny vhodné nástroje k tomu, aby zajistil, že jeho odborný úsudek nebude omezen nebo oslaben, zejména informovaný souhlas, konzultace, supervize a dokumentace.

(d) Dramaterapeut poskytuje odborné služby klientovi, který je v terapeutické léčbě u jiného odborníka pouze po vzájemné dohodě s klientem a po

zvědomění a vyjasnění tohoto jednání. Upozorní klienta na obtíže a rizika spojená s tímto jednáním. Případně, vždy však s vědomím klienta, kontaktuje dotyčného odborníka.

(e) Dramaterapeut postupuje zvláště obezřetně při uveřejňování svých odborných doporučení a názorů prostřednictvím odborných posudků nebo jiných forem veřejného prohlášení.

(f) Dramaterapeut respektuje práci kolegů, uvádí jejich citace, závěry z výzkumů, ve svých pracích vědomě neuvádí chybné či zavádějící formulace.

Článek 6: Principy výuky, lektorování a supervize.

Dramaterapeuté jsou ve své výukové činnosti zavázáni standardy ADCR a Etickým kodexem ADCR.

(a) Dramaterapeut se řídí etickými standardy své profese a seznámí studenty nebo supervidované s jejich odpovědností. (b) Dramaterapeut poskytuje řádný výcvik, a vyučuje teorii a techniky, v souladu s odbornými požadavky odborných standardů ADCR, nebo odpovídá dalším cílům programu vzdělávání.

(c) Dramaterapeut v průběhu školicí činnosti poskytuje aktuální, přesné a úplné informace, zejména: popis cílů, obsah kursu, rozvrh, poplatky a veškerá kritéria, která musí být naplněna k úspěšnému dokončení programu.

(d) Dramaterapeut definuje a udržuje příslušné odborné, sociální a etické hranice ve vztahu se studenty a supervidovanými.

(e) Součástí spolupráce s dobrovolníky je intervize, tj. setkání dramaterapeuta a dobrovolníků za účelem sdílení odborné problematiky v průběhu dramaterapeutické práce s klienty.

(f) Dramaterapeut poskytuje studentům příslušnou zpětnou vazbu v rámci profesionálního vztahu.

(g) Dramaterapeut nevstupuje do paralelních terapeutických vztahů se svými studenty a supervidovanými. V případě potřeby je odkazuje na další odborníky.

Článek 7: Princip fyzického kontaktu, hraní rolí a dalších aktivit v dramaterapii

Dramaterapeut je odpovědný za kvalifikované užívání dramaterapeutických metod a technik. Udržuje vysokou odbornou úroveň své práce, která se vždy odkazuje na konkrétní terapeutické cíle, bezpečnost a nejlepší zájem klienta.

- (a) Dramaterapeut používá fyzický kontakt v kontextu terapeutického cíle s individuálním obsahem, a to bezpečným a respektujícím způsobem.
- (b) Dramaterapeut si nevynucuje fyzický kontakt klienta a dá klientovi prostor odmítnout fyzický kontakt v jakékoli fázi sezení.
- (c) Při používání fyzického kontaktu, hraní rolí a dalších dramaterapeutických technik v kontextu dramaterapeutického sezení udržuje dramaterapeut profesionální hranice.

Článek 8: Etika výzkumu

Výzkumní pracovníci v oblasti dramaterapie (dále jen výzkumník) respektují důstojnost a prospěch účastníků výzkumu.

- (a) Výzkum musí být legální, čestný, pravdivý a v nejvyšší možné míře objektivní a bude veden v souladu s odpovídajícími vědeckými zásadami
- (b) Výzkumník konzultuje jakékoli případné etické otázky související s výzkumem s odborníkem, který se výzkumu přímo neúčastní.
- (c) Výzkumník informuje účastníky výzkumu o všech aspektech výzkumu, podnikne všechny kroky k tomu, aby byl zajištěn informovaný souhlas i u hospitalizovaných účastníků s omezeným porozuměním a možností komunikace.
- (d) Výzkumník respektuje právo účastníků ukončit svoji účast ve výzkumné studii kdykoli v průběhu, aniž by toto ukončení mělo negativních vliv na jejich léčbu.
- (e) Výzkumník udělá vše potřebné pro to, aby osobní údaje, které získá v rámci výzkumného projektu, byly využity pro jiný účel než výzkumný. Výjimkou jsou případy bezprostředního ohrožení zdraví účastníků výzkumu nebo ostatních lidí, které by z takového zneprístupnění plynuly (viz článek 3).

Článek 9: Finanční vyrovnání

Ve věci finančního vyrovnání za dramaterapeutické služby postupuje dramaterapeut vždy korektně a transparentně.

- (a) Dramaterapeut se s klienty, třetími osobami, které jsou plátcí, nebo s osobami v supervizi dohodne na finančním vyrovnání předem.
- (b) Dramaterapeut nenabízí ani nebere peníze za intervizi.
- (c) Změny v platbách za služby související s výkonem dramaterapie jsou vázány smlouvou mezi dramaterapeutem a plátcem.

Článek 10: Dramaterapeut vykonávající soukromou praxi

Terapeut, který je Garantovaný člen ADCR a provozuje dramaterapeutickou soukromou praxi, je odpovědný za poskytování dramaterapeutických služeb přímo klientům, kteří tyto služby platí, nebo platícím prostřednictvím pojišťovny nebo jiných institucí.

(a) Terapeut provozující soukromou praxi dramaterapie poskytuje dramaterapeutické služby v prostředí, které je bezpečné a funkční.

(b) Při příjmu upřesní systém plateb za služby, rozvrh plateb, rozvrh terapeutických sezení a informace týkající se hranic důvěrnosti v terapeutickém vztahu a případné povinnosti tyto hranice překročit.

(c) Dramaterapeut provozující soukromou praxi konzultuje s odborným lékařem nebo psychologem v případech, které takový odborný posudek, případně medikaci vyžadují.

(d) Dramaterapeut provozující soukromou praxi se musí řídit platnými zákony, které se týkají samostatného poskytování psychiatrické/psychologické péče .

(e) Dramaterapeut provozující soukromou praxi přizpůsobí obsah své činnosti rozsahu svého výcviku. Dramaterapeut o sobě neprohlašuje, že jeho odborná kvalifikace je vyšší než ta, které skutečně dosáhl.

(f) Terapeut provozující soukromou praxi dramaterapie ukončí péči tehdy, když klient dosáhl daných cílů a plánů a další dramaterapeutické služby už nejsou pro klienta náležitě prospěšné.

(g) Terapeut provozující soukromou praxi dramaterapie ukončí poskytování svých služeb klientovi dle podmínek vzájemné dohody.

(h) Při ukončení terapeutického vztahu vyhotoví dramaterapeut provozující soukromou praxi doklad o ukončení terapie, nebo předání, případně doporučení k další odborné péči.

Při tvorbě tohoto dokumentu byly použity materiály: Code of Ethics NADT (National Association of Dramatherapy /USA /), Code of Practice BADTh (British Association of Dramatherapy), Etický kodex ČAA (Česká Arteterapeutická Asociace), Etický kodex SPČR (Sociálních pracovníků ČR), Mezinárodní kodex výzkumu trhu a sociálního výzkumu (ICC/ESOMAR).

Příloha č. 2 – přepis rozhovoru s Josefem Fojtem

Co máš na divadle nejradši?

Úplně nejradši mám legraci. Tu srandu prostě.

Co pro tebe znamená divadlo?

Nabídky moderování - vedlejší nabídky, zviditelňuje se, že máme peníze za představení, zviditelnil jsem se, mám víc možností.

Co ti na divadle vadí?

Nad tím jsem nikdy nepřemýšlel. Ještě mám co zdokonalovat, potřebuju zlepšit artikulaci. Někdy mě vyčerpává Patrik se svým poznámka má, že třeba smrdím. Někdy jsou poznámky na místě, někdy, ale ne. Když spolu hrajeme divadlo, tak bychom do sebe nebo někde šťouchat.

Máš z něčeho v divadle strach?

Z čeho mám strach? Že to popletu. Stresuje mě třeba, když si zapomenu dojít na záchod. A taky tréma. Ale tréma k divadlu patří.

Co by sis chtěl v divadle ještě zkusit?

Černý divadlo s figurou. Nebyl bych moc vidět, chtěl bych být neviditelný herec. Vodit loutky ,do toho bych se zamotal, ale maňásky to bych zkusil.

Kterou hru mám radši a proč?

Kabaret se mi líbí víc. Je jednodušší, že tam nemám tolik textu. Na Požírače je moc textu. Hodně soustředění, abych něco nevynechal. Na Požírače se mi zase ale líbí zvukový efekty a líčení. Líbí se mi být nalíčený. Někdy sám se sebou nejsem spokojený a tak aspoň na chvíli můžu být někým jiným. Vyměním civil.

Co je pro mě v divadle nejtěžší?

Reagovat na nečekané události. Nevím jak mám reagovat a úplně se přepnu do civilu. Třeba když Jaruška nepřijde, když má přijít, nebo když mě Patrik polil tím voskem ze svíčky.

Příloha č. 3 – přepis rozhovoru s Dagmar Filípkovou

Co bys chtěla v divadle ještě zažít nebo zkusit?

Chtěla bych hrát ve filmu nebo seriálu. Maminku nebo babičku, ale to mě nenechají, protože nejsem svéprávná. Chtěla bych hrát v Ulici(1) nebo v Ordinaci(2). A pak taky s loutkama.

Je něco, co tě na divadle stresuje? Co ti vadí?

Stresuje mě na divadle rychlý přejezd práce do divadla. A taky mi vadí, že někdy v divadle usínám. Na nervozitu беру Seropran a pak usínám. Jsem výbušná. Doma jsem výbušná.

Víš, co by ti Dášo mohlo pomoci, aby jsi neusínala?

Pomáhá mi kafe.

Která hra tě baví hrát víc Kabaret na konci světa nebo Požíračka mrtvol a jiné příšernosti a proč?

Mě baví hrát Požíračka. Je to legrace. Pejsek, Psíček mazlíček. Chtěla bych psa, ale nejde to. Mám tam pejska. Já bych chtěla mít zvíře, ale nemůžu ho mít, protože jsem zbavená svéprávnosti.

Co je pro mě v divadle nejtěžší?

Dělá mi potíže soustředit se. Nemám ráda, když se na mě spěchá.

Co říkáš na to, že další hra bude o tobě?

Výborný dojem, že budeme hrát o mě.

Já jsem psala na Duhu stížnost. Dali nám na byt sešit a tam jsem měla zapisovat stížnosti. A já je pořád psala a když si to pak přečetli, tak řekli, že bych si měla psát deník. To bylo v roce 2000. Stěžovala jsem si na Zuzanu, kamarádku. Ona mě komandovala. Nemám ráda, když mě někdo komanduje. Paní učitelka Boháčková na mě byla zlá.

Co tě na divadle nejvíc baví?

Mě to baví i nebaví. Já to chci i musím hrát.

Proč teda hraješ?

Já musím.

Musíš? Proč musíš?

Chci dostávat peníze.

A kdybys nedostávala peníze, tak bys nehrála?

Hrála! Kdybysme nehráli, tak by mě bylo smutno. Já mám v divadle dobrý kamarád.

Příloha č. 4 – přepis rozhovoru s Jaroslavou Krpálkovou

Co tě na divadle baví nejvíc?

Že hrajeme různé představení. Různé hry. A že máme hezký kostýmy a že jezdíme hrát divadlo mimo Prahu. A baví mě, že se učím nové věci. Převlíkání do kostýmů, líčení. A zkoušky mě baví.

Co je lepší: když zkoušíme nebo když hrajeme představení?

Já mám ráda obojí. Před představením mám trému. Bývám nervózní, ale to tak asi má být. Po představení to ze mě spadne.

Proč tě baví jezdit hrát mimo Prahu?

No, že to vidí i jiní lidi. Někdy máme málo lidí (myšleno diváků, pozn. autorky), někdy hodně. Ale vidí to hodně lidí a někdy se od nás mohou poučit.

Poučit se v čem?

No, kdyby chtěli někdy hrát divadlo, tak že by se to od nás mohli učit. Nebo se poučit.

Myslíš, že by to pro ně mohla být jako inspirace?

Jojojo, tomu se tak říká. Inspirovat druhé lidi. Kdyby si chtěli založit divadlo.

Myslíš, že je naše divadlo něčím jiný od ostatních divadel?

Ano. My nejsme zdraví, tak hrajeme jinak. Hrajeme jinak než profesionální herci. Když chodíme s Pepou do těch divadel, třeba v Ypsilonce, tak se můžeme inspirovat od nich a oni by se taky mohli inspirovat od nás. Někdy by se měli přijít podívat zase na nás. My jsme taky herci. Sice ne profesionálové, ale to nevádí. Herci jako herci.

Proč si myslíš, že na naše představení diváci chodí?

Já myslím, jže se jim to líbí. Třeba kostýmy. Nebo když hraju Požíračku nebo Vědmu.

Podle čeho to poznáš?

Že tleskají. Že nám tleskají.

Je pro tebe důležitý, že diváci tleskají?

Když diváci tleskají, tak je člověk šťastnej. Má dobřej pocit.

Kterou hru máš radši? Požíračku nebo Kabaret?

Nevím, jestli radši, já mám ráda obojí. V každém je něco jiného. Ale jednodušší je Kabaret, protože je tam míň věcí. V Požíračce je toho víc. Je tam víc rolí. Jsem tam v rakvi, tancuje se tam tango. Je pro mě těžký rychle z jedny role do druhé přeskochit.

V Kabaretě se mi líbí vědma. Chodím se svíčkou v temném sále. A hraju tanečnici. Líbí se mi, jaký mám na tanečnici kostým.

Co tě baví na divadle nejvíc teď?

Líbí se mi, jak zkoušíme z Dášinyho deníku. Líbí se mi její příběh. Co všechno Dáša od mala prožila. Já jsem třeba nic takového se svými rodičema neprožila. Její příběh je krásnej. Proto to divadlo pořád hraju.

A kdybychom hráli něco jiného?

Tak by mě to taky inspirovalo. Jsem moc šťastná, že na tom divadle jsem a ještě se podívám do světa. Ráda hraju s Pepou a s Martinem a Dášou. Jsou to bezvadný herci a bezvadný kamarádi.

A co peníze?

Peníze jsou dobrý. To je dobrý, že je dostáváme, ale kdyby jsme je nedostávali, tak bych hrála stejně. Když dostávám peníze, tak to taky musí k něčemu vypadat. Hraní je teď větší zodpovědnost.

Co by sis v divadle chtěla ještě zahrát?

Chtěla bych zkusit nějakou hru z divadelního prostředí. Jako roli v nějaký kriminálce nebo hraběnkou, která sídlí na panství. Hraběnka na slavným panství. Hraběnka je zvláštní. Ne že by byla přísná, ale je to, ale že to tam řídí. Cítí, že je něco extra. Dáma, která dává rozkazy. A nebo kriminálka. Chtěla bych řešit složitý případ, byla bych vyšetřovatelka. Mohli bychom zkusit zahrát i pohádku. To by mě bavilo. Jen nevím, co by v té pohádce hrála Dáša. Mohl by tam být kočár, stromečky, jakože jedeme lesem na hrad.

Je něco konkrétního, co ti vadí u nás v Divadle Inventura?

Naopak, cejtím se tam dobře. Jen někdy je tam něco složitějšího, třeba lézt do té rakve. Ale nic mě neštve. Naopak, to mám ráda. Spíš mě to baví. Jsem rád s váma.

Cítíš nějaké konflikty mezi hercem?

Ne. Cítím, že si spolu rozumíme.

Co Patrik?

Tak i s tím nemám žádný problémy. Někdy je naštvanej, třeba vyjede na Martina nebo na Pepu, ale že by byl špatnej to né. Je bezvadnej. Tancuje se mi s ním dobře.

Příloha č. 5 – přepis rozhovoru s Patrikem Horvátem

Není ti líto, že zkusíme něco nového a ty u toho nejsi?

Je mi to líto, ale co mám dělat.

Proč se chceš vzdát Kabaretu na konci světa a Požíračky?

Ne. To ne. Co už máme zpracovaný, to s váma budu hrát.

Až si uvědomí tenhle stát, že i když jsme postižený, že potřebujeme peníze. Jako to bylo s tím Julínkem. Utratil tolik milionů pro nic za nic.

Co je těžký na tom spojit práci v KFC s divadlem?

Dvojitá práce přes den. Ráno jsem nevyspalý. Ještě v pondělí to nevádí, ale v úterý, ve středu, už jsem unavený. Ještě když tam chodí lidé, kteří mi nadávají, že jsem divnej, blbej. Mě to vytáčí a hádám se s nima. Když budu mít jinou práci, tak se rád do divadla vrátím. Kdybych mohl jenom uklízet, tak by to bylo dobrý, ale musím chodit mezi lidma, a to mě štve.

Který máš radši divadelní představení. Kabaret na konci světa nebo Požíračku?

Každý je specifický. Kabaret je náročnější na paměť, cizí jazyky. Hlavní role. U Požíračky, ty texty třeba mě taky vypadnou, musím študovat.

Co tě v divadle Inventura baví nejvíc?

Sranda s váma se všema. A taky předávat moudra třeba.

Je pro tebe důležitá zpětná vazba od publika?

(Kývá). Jsem rád, když jsou spokojení. Moje kolegyně tam byla a byla nadšená. Že to bylo senzační.

Je nějaká vysněná role, kterou by sis chtěl zahrát?

Chtěl bych si zahrát ve filmu. To, co je na divadle, zfilmovat. Titanic. Topiče bych hrál třeba. Nemusí to být hlavní role. Můj kamarád tam hrál. Padal z lodě. On je kaskadér.

Bavil by měl muzikál. Taneční. Role mi je jedno. Mám rád, když se zpívá a tancuje. Třeba tanečního učitele. A že „ty naši“ potřebujou naučit tancovat. Naši herci. Ja už tancuju odmalička. Vyběhl jsem z mámy a už jsem tancoval.

Je pro tebe u nás v divadle něco obtížné?

Jednání s blbcema. Já se nechci nikoho dotknout teda. Byl jsem mockrát naštvanej na Štěpána, že něco řekl a přesto nejel vlak. Ale když někomu něco nejde, tak ať si tu roli trochu předělá ,né?! Potom mě nechal trochu režírovat, bylo to fajn.

Jestli tomu dobře rozumím, tak tě štve režijní přístup?

Na nejenom to. Třeba v tom Bruselu Štěpán řekl: „Nesmíte jíst před představením! Abyste nebyli moc těžký a mohli se dobře pohybovat na jevišti.“ Ale mě nikdo nic diktovat nebude, tak jsem se nacpal. Když jsem na divadle, tak do toho mluvte, ale ne mimo. Jestli se budu hejbat takhle nebo takhle, je to můj výkon.

Příloha č. 6 – přepis rozhovoru s Martinem Vošmikem

Co tě Martine na divadle nejvíc baví?

Když třeba hrajeme představení. Máme ten kostým. A nalíčení, to je suprový. Nalíčení, mě to dělá dobře, líp se dostat do té postavy, když jsem nalíčen. Divadlo mě baví, aspoň se odreaguju, přijdu na jiný myšlenky.

Máš nějakou vysněnou roli v divadle?

Hiphop a taneční věci. Chtěl bych taky jet s divadlem do Ameriky. A nechtěl bych hrát ženský role.

Je v divadle něco, co ti vadí?

Ne, nic. Opravdu ne. Je tam dobrá parta. Vycházíme dobře. Třeba nás napadají nápady, konzultujeme je dohromady. Mě to fakt baví. Vycházíme spolu dobře. Já, Pepa, ty, Štěpán, Dáša, Jaruška.

Z čeho máš v divadle největší strach?

To je tréma. Třeba, jak jsme hráli v Alfredu, tam bylo hrozně moc lidí, a to mám pak obavy, že vlezu na to jeviště a nic ze mě nedostaneš. Třeba v Alfredu mi vbypad' text. Pak to diváci můžou zkritizovat.

A jsou pro tebe diváci a jejich reakce důležité?

Diváci. Jsou důležitý! Na stopro!

Proč?

Třeba když jsme hráli Kabaret, čtyřikrát jsme se klaněli, to je aplaus. A pak, když za tebou přijde paní a řekne „Jste fakt dobrý!“ Přijde nás podržet, to je dobrý!

Ani nevědí (diváci, pozn.autorky), co to bude. Oni se smějou, hihňaj. Tohle to má šťávu. Jednou mi říkali, že jsou baterky nejlepší scéna.

Zažil jsi někdy od publika špatnou reakci?

To ne, vůbec.

A co rodiče, jsou na tebe pyšní? (Martin ve filmu Štramáci říká, že to hlavně nesmí zkazit, aby se na něj rodiče nezlobili.)

Rodiče mi říkali, že to hraju dobře. Nemám se bát trémy, že to vždycky udělám dobře.

Máš některou z našich dvou her radši?

Oboje dvoje. Mě to baví. Kabaret jsou klauni. Lidi se hodně smějou. I u baterek (autorský Martinův výstup ve hře Kabaret na konci světa). V Požírače je to takový smutný. Když třeba vezu Pepu v tý rakvi.

Do místnosti přichází tatínek, pan Jiří Vošmik. Ptám se tedy jeho.

Jste na svého syna Martina pyšní?

Já vám něco řeknu. Pamatuju si, byli jsme s Martinem v Motole, to mu byly dva roky, a takový významný pediatr a neurolog pan doktor Brachfeld nám řekl: „Něco se s tím udělá.“ Mysleli jsme, že budeme rádi, když bude Martin vůbec chodit. Pak v šesti letech chtěl Martin jezdit na kole. Když se to učil jeho starší bratr, tak z kola hned spadl a pěkně se natloukl. Říkali jsme si, že bude mít problémy (myšleno Martin, pozn.autorky) s rovnováhou. Ale on sed' na kolo a odjel. Je to něco, s čím jsme vůbec nepočítali.

Takže ptáte se: pyšný?

No, řekl bych, že nás neustále překvapuje.

(Tatínek s maminkou začínají zpívat písně Voskovce a Wericha z Osvobozeného divadla. Tatínek přehrává různé scény ze hry Svět patří nám. Pamatuje si dlouhé texty. Maminka dodává, že jako mladá chodila do baletu.)

Příloha č. 7 – Fotodokumentace

Z představení Kabaret na konci světa aneb výprodej komediantů

Divadlo Inventura na divadelním festivalu v Bruselu

Z představení Požíračka mrtvol a jiné příšernosti

